

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 8928/2021
14.04.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Слађане Накић Момировић, председника већа, Марине Милановић и Драгане Бољевић, чланова већа, у парници тужилаца мал. АА из ..., чији је законски заступник мајка ББ и ББ из ..., чији је пуномоћник Владимир Панић, адвокат из ..., против туженог ВВ из ..., ради делимичног лишења родитељског права и измене одлуке о издржавању, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 337/21 од 10.09.2021. године, у седници одржаној дана 14.04.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужилаца изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 337/21 од 10.09.2021. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Краљеву П2 494/20 од 28.05.2021. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужилаца којим су тражили да се тужени делимично лиши родитељског права у односу на мал. АА и то у делу давања сагласности за промену пребивалишта детета, предузимања већих медицинских захвата над дететом, управљање и располагање имовином детета, регулисање издавања путне исправе и исправе за путовање детета са трећим лицем ван Републике Србије. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да на име свог доприноса за издржавање мал. АА плаћа месечно 30% од зараде коју остварује код ..., умањене за порезе и доприносе за обавезно социјално осигурање, почев од 28.05.2021. године, па убудуће, док за то постоје законски услови, сваког 05ог а најкасније до 15ог у месецу за претходни месец, на текући рачун законског заступника малолетног детета, мајке ББ. Ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован вишак тужбеног захтева којим је тражено да се обавезе тужени да на име издржавања малолетног тужиоца плаћа месечно 20% од своје месечне зараде преко досуђеног износа у ставу другом изреке и на име потраживања новчаног износа на име издржавања за период од 21.11.2018. године до 28.05.2021. године са законском затезном каматом од доспелости сваке појединачне месечне рате до коначне исплате. Ставом четвртим изреке, наведеном пресудом измењена је пресуда Основног суда Краљеву П2 270/12 од 29.05.2014. године, у делу става другог изреке, која се односи на издржавање малолетног детета, док је у преосталом делу пресуда остала непромењена. Ставом петим изреке, одређено је да свака странка сноси своје трошкове парничног поступка.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 337/21 од 10.09.2021. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужилаца и потврђена пресуда Основног суда у Краљеву П2 494/20 од 28.05.2021. године, у ставу првом и петом изреке. Ставом другим изреке, укинута је наведена првостепена пресуда, у делу става трећег изреке, којим је одбијен као неоснован вишак тужбеног захтева којим је тражено да се тужени обавезе да на име свог доприноса за издржавање мал. АА плаћа месечно 20% од своје месечне зараде преко досуђеног износа у ставу другом изреке и у том делу тужба тужилаца одбачена. Ставом трећим изреке, преиначена је првостепена пресуда у преосталом делу става трећег изреке, тако што је тужени обавезан да за издржавање малолетног тужиоца плаћа месечно још 10% од зараде коју остварује код ..., умањене за порезе и доприносе за обавезно социјално осигурање, поред износа досуђеног пресудом Основног суда у Краљеву П2 270/12 од 29.05.2014. године, за период од 21.11.2018. године до 27.05.2021. године, са законском затезном каматом на досуђени износ у овом ставу и ставу другом изреке, почев од доспелости сваке појединачне месечне рате до коначне исплате. Ставом четвртим изреке, одбијен је захтев тужилаца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиоци су изјавили ревизију, побијајући је у делу који се односи на делимично лишење родитељског права, због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права, како то произлази из садржине ревизије.

Испитујући правилност побијане одлуке у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“ број 72/11...18/20) Врховни касациони суд је оценио да ревизија тужилаца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности. Ревизијом тужилаца указује се на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, због које се ревизија, у складу са чланом 407. став 1. тачка 1. до 3. ЗПП, не може изјавити.

Према утврђеном чињеничном стању, пресудом Основног суда у Краљеву П2 270/12 од 29.05.2014. године, мал. тужилац АА, поверен је на самостално вршење родитељског права мајци, тужилци ББ, а тужени обавезан да доприноси издржавању малолетног детета. Из претходног брака тужилца има троје пунолетне деце. Није запослена, али се формално води као радник СО ... . Тужилца не поседује непокретну имовину. Тужени је запослен у ... . Раније је живео као подстанар, а сада живи у породичној кући у ... са мајком. Према налазу и мишљењу Центра за социјални рад Краљево, сврсисходно је туженог делимично лишити родитељског права и то у делу који се односи на давање сагласности за промену пребивалишта детета, имајући у виду да без тога мајка детета није у могућности да регулише статус малолетног детета и оствари друга права из области дечије и социјалне заштите, као и у делу предузимања већих медицинских захвата и путовања детета ван Србије са трећим лицима, како би се спречиле потешкоће у остваривању сарадње родитеља, јер несарадња траје годинама и могућ је ризик од опструкције. Центар је мишљења да се мајка до сада експонирала као ангажовани родитељ, али није дала дозволу детету да релацију са оцем гради спонтано и у складу са родитељским капацитетима оца. У актуелној ситуацији значај фигуре оца за мал. АА је недовољан, чиме се нарушава ауторитет оца и његов садашњи и будући значај у животу детета, те је потребно да се релација дечака са оцем очува и унапреди, али је потребно значајно веће и посвећеније ангажовање оца, односно оба родитеља.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбили тужбени захтев који се односи на делимично лишење родитељског права туженог из разлога што у конкретном случају нису испуњени услови за делимично лишење прописани одредбом члана 82. Породичног закона, јер није доказана несавесност оца у сваком од конкретних права или дужности из садржине родитељског права које оправдава изрицање мере лишења.

По оцени Врховног касационог суда, правилно је другостепени суд применио материјално право одбијањем тужбеног захтева да се тужени делимично лиши родитељског права.

Чланом 6. Породичног закона („Службени гласник РС“ бр. 18/05, 72/11, 6/15), између осталог, прописано је да је свако дужан да се руководи најбољим интересом детета у свим активностима које се тичу детета, а држава има обавезу да предузме све потребне мере за заштиту детета, као и да поштује, штити и унапређује права детета. Чланом 78. истог закона, прописано је да родитељ који не врши родитељско право има право и дужност да издржава дете, да са дететом одржава личне односе и да о питањима која битно утичу на живот детета одлучује заједнички и споразумно са родитељем који врши родитељско право (став 3). Питањима која битно утичу на живот детета, у смислу овог закона, сматрају се нарочито: образовање детета, предузимање већих медицинских захвата над дететом, промена пребивалишта детета и располагање имовином детета велике вредности (став 4). Одредбом члана 82. став 3. ПЗ, прописано је да родитељ који несавесно врши права или дужности из садржине родитељског права може бити делимично лишен родитељског права и то права на одржавање личних односа са дететом и права да одлучује о питањима која битно утичу на живот детета.

Чланом 4. став 3. Закона о пребивалишту и боравишту грађана („Службени гласник РС“, број 87/11), прописано је да ако родитељи немају исту адресу становања, пријаву или одјаву пребивалишта за малолетно лице подноси један од родитеља уз сагласност другог родитеља или родитељ који у складу са законом самостално врши родитељско право.

Одредбом члана 29. став 1. Закона о путним исправама ("Сл. гласник РС" број 90/07...81/19), прописано је да за малолетно лице захтев за издавање путне исправе подноси један родитељ, уз писмену сагласност другог родитеља, односи други законски заступник или старатељ. Према ставу 2. тачка 2. исте одредбе, изузетно путна исправа ће се издати малолетном детету без сагласности из става 1. овог члана и у случају када је једном од родитеља одлуком суда додељено старатељство над малолетним лицем.

Имајући у виду цитиране законске норме, као и чињеницу да је правоснажном пресудом Основног суда у Краљеву П2 270/12 од 29.05.2014. године, мал. АА поверен мајци-тужиљи на самостално вршење родитељског права, то тужиља, као родитељ који самостално врши родитељско право, има могућност да без сагласности туженог изврши пријаву пребивалишта мал. детета, регулише издавања путне исправе и исправе за путовање детета са трећим лицем ван Републике Србије, као и да са њим пређе државну границу. Због наведеног, одбијање (непотребне) сагласности туженог за пријаву пребивалишта и издавање наведених путних исправа заједничком мал. детету, не може се сматрати несавесним вршењем права и дужности из садржине родитељског права и разлогом да се тужени делимично лиши родитељског права.

Надаље, суд у спору за заштиту права детета и у спору за вршење односно лишење родитељског права увек је дужан да се руководи најбољим интересом детета, а пре

доношења одлуке о заштити права детета односно вршењу или лишењу родитељског права суд има обавезу да затражи налаз и стручно мишљење од органа старатељства и друге специјализоване установе, што је у конкретном случају и учињено. Најбољи интерес детета је правни стандард који се процењује на основу низа објективних и субјективних околности, а у сваком случају елементи за процену најбољег интереса детета обухватају између осталог мишљење детета, очување породичне средине и одржавање односа, али и здравље, брига, заштита и сигурност детета. Интерес малолетног детета је да се између њега и родитеља са којим не живи развије однос љубави, поверења, међусобног уважавања, привржености, поштовања личности и достојанства, па је стога свако дужан да се руководи тим интересом у свим активностима који се тичу детета.

Захтев тужиле за делимично лишење родитељског права туженог у односу на мал. АА заснива се још и на томе што тужени не одржава контакте са дететом. Међутим, код чињенице да из самог налаза и мишљења Центра за социјални рад произлази да се не може туженом приписати у искључиву кривицу неодржавање личних односа са дететом, код констатације да мајка детету није дала дозволу да релацију са оцем гради спонтано и у складу са родитељским капацитетима оца, то тужени није испољио несавесност у вршењу права или дужности из садржине родитељског права, те се није стекао разлог за делимично лишење родитељског права туженог ни из овог разлога. Осим тога, не би било у најбољем интересу детета туженог делимично лишити родитељског права код чињенице да је мишљење самог органа старатељства да је значајно да се релација дечака са оцем очува и унапреди. Лишењем родитељског права, чак и само делимично, био би још више нарушен ауторитет и фигура оца код мал. детета, а тужени онемогућен да се посвећеније ангажује бризи детета, што је правилан закључак и нижестепених судова. Поред наведеног, код чињенице да је мал. тужилац доброг здравственог стања и не поседује имовину, правилан је закључак нижестепених судова да је несврсисходно лишење родитељског права туженог у делу давања сагласности за предузимања већих медицинских захвата над дететом и управљање и располагање имовином детета.

У већем делу наводи ревизије тужилаца се непосредно или посредно односе на спроведени доказни поступак и оцену доказа, те упућују на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање. Такви наводи нису посебно разматрани будући да у смислу члана 407. став 2. ЗПП не представљају дозвољен ревизијски разлог. Истовремено не доводе у сумњу правилност пресуђења и примену материјалног права садржаног у одредбама Породичног закона.

На основу изложеног, Врховни касациони суд је применом члана 414. став 1. ЗПП донео одлуку као у изреци пресуде.

**Председник већа - судија
Слађана Накић Момировић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић